

දිගාසිරි ලැබීමේ රහසක්

කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයෙහි ඤාණාභ විදුහල්පති
 බෙල්ලන්විල රජමහ විහාරවාසී, ශ්‍යාන්තරාජ,
 අතපත්තුකන්දේ ආනන්ද හිමිපාණන් විසින්

නමෝ තස්ස හගචතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස!

**අභිවාදන සිලිස්ස - නිව්වං වද්ධා පවාසිනො
 චත්තරෝ ධම්මා වඩඨන්ති - ආයු වණෙනා සුඛං ඛලං**

පින්වත්නි,

ද මේ ඉතා වැදගත් පුත් පොහෝ දිනයෙහි ඔබ මේ වන විට අෂ්ඨාංග සීලය ආදී කිසියම් සීලාංගයක පිහිටා තර්කානුකූලව වහන්සේට ප්‍රතිපත්ති පූජාවෙන් පූජා පවත්වනවා විය හැකියි. නැතහොත්ක විහාරස්ථානයක හෝ තම නිවසේ බුදු මැදුරට ගොස් මල් පහන් ආභාරාදී පූජාවක් පවත්වමින් ආමිස පූජාවෙන් පූජා පවත්වමින් බුද්ධ වන්දනාවේ යෙදෙනවා විය හැකියි. නැතහොත් විවේකීව දහම් පොත පත කියවාමින් සිතට සහනයක් ලබමින් සිටිනවා විය හැකියි. එබඳු වූ ඔබටත්, හැ දෙනාටමත් තම ජීවිතයට සම්බන්ධ කරගත හැකි ඉතා උසස් ගුණ ධර්ම කීපයක් අඩංගු ගාථා ධර්මයකට සිත් සහන් යොමු කරවීම සඳහාය, අප සුදානම් වන්නේ.

ජීවිතයක් පවත්වාගෙන යාමේදී අපට ඉතාම අවශ්‍ය සම්පත් සතරක් පිළිබඳ ධර්මයෙහි දැක්වෙනවා. ඒවා නම්:

1. ආයු සම්පත්තිය
2. වර්ණ සම්පත්තිය
3. සුව සම්පත්තිය
4. බල සම්පත්තිය වශයෙන් සඳහන්ව තියෙනවා

යහපත් සුවදායී සැනසිලිදායී ජීවිතයක් වශයෙන් තම ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම සඳහා මෙම කරුණු හතරම සම සමව තිබිය යුතුයි. බුද්ධ ධර්මය නිරන්තරයෙන්ම දුක්

සහගතව ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම අනුමත කරන්නේ නැත. පුද්ගලයා සුවයෙන් සතුටින් සොම්නස් සහගතව සිටීමයි දහමේ අපේක්ෂාව වන්නේ. බෝහෝ දෙනෙකුගේ මිථ්‍ය විශ්වාසයක් තිබෙනවා බුදු දහම පුද්ගලයාගේ මෙලොව සුවයක් පිළිබඳව නොතකන ධර්මයක් ලෙස. පරලොව පිළිබඳවත්, අනිත්‍යතාවය පිළිබඳවත්, මරණය පිළිබඳවත් පමණක් අවධානය යොමු කරන ධර්මයක් වශයෙන් ඇතැම් විට වෝදනා මුඛයෙන් කථා කෙරෙන අවස්ථාවන් තිබෙනවා. සැබවින්ම ජීවිතයක යථා තත්ත්වය පිළිබඳ එස් නිරතුරු පෙන්වා දීමක් සිදු කළත් පුද්ගලයා සතුටින් සොම්නසින් ආශ්වාදනීය ජීවිතයක් ගත කිරීමේ අවශ්‍යථාව බුදු දහමින් මනාව අනාවරණය කෙරෙනවා. එබඳු මග පෙන්වීමක් කෙරෙන කරුණුවලින් යුතුවූ අප විසින් මාතෘකා වශයෙන් තැබූ ගාථා ධර්මය ධම්මපදයට අයත් සහග්‍ර වර්ගයට ඇතුළත් වූවකි.

මෙම ගාථාව තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කොට වදාළේ දීඝලම්බිත නම් නුවරදී නම් වූ කුමාරයෙක් අරමුණුකරගෙනයි. මෙම නගරවාසී බමුණෙක් දිගු කලක් තපස් රකිමින් සිටිනා විට නැවත ඔහුගේ සිත ගිහි ගෙය වෙත නතුවුනා. ඔහු තම කුල පරපුර ගැන සිතා බැලීමේදී තමා තපසට වත් කල තම කුල පරපුර නැතිවෙයි බියක් හටගැනිණි. ඒ අනුව හෙතෙම වහාම තපස හැර දමා ගිහිව විවාහයක් කර ගත්තා. කාලයාගේ ඇවෑමෙන් පුතකු ලදින් දිනක් මෙම අඹුසැමි දෙදෙනා තම කුඩා පුතුද සමඟ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙත එළඹ උන්වහන්සේට වන්දනා කළා. එවිට බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට "දීර්ඝායු වේවා" යි ප්‍රාර්ථනා කළ අතර කුඩා පුතු වැන්දවූ විට බුදුරජුන් එම

ආශීර්වාදය නොකළ සේක. බ්‍රාහ්මණයා එයට හේතු ඇසූ විට බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කළේ. මෙම දරුවා ජීවත් වන්නේ තවත් සත් දිනක් බවයි. අමනුෂ්‍ය උපද්‍රවයකින් මරණය සිදුවන බව ද උන්වහන්සේ විසින් පෙන්වා දෙනු ලැබුවා. එයින් අත්මිදීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන්ම උපදෙස් ලබාගත් බ්‍රාහ්මණයා සතියක් පුරා පිරිත් දේශනාවක් සිදුකර ගත්තා. සත්වැනි දිනයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේද වැඩමවා.

දීඝායුකෝ හෝතු අයං කුමාරෝ
 තුවංච යක්ඛ සුඛිතෝ භාවාහි
 අව්‍යාධිකෝ ලෝක හිතාය තිට්ඨථ
 අයං කුමාරෝ සරණ මුපේති බුද්ධං/ධම්මං/සංඝං

තෙරුවන් සරණ ගිය, තෙරුවන් වන්දනා කරන මෙම කුමරුට "තෙරුවන් සරණින් අමනුෂ්‍ය උපද්‍රව දුරුවී දීර්ඝායුෂ වේවා" යි ආශීර්වාද කළ සේක. මෙහිදී දෙවියන්ගේ පැමිණීම ද සිදුවූ අතර අමනුෂ්‍ය උපද්‍රවය වැළකී ගියා. පරමායුෂ විදී හෙතෙම ආයුචර්ධන යන නමින්ද ප්‍රසිද්ධියට පත් වුණා.

මෙම ගාථාවෙන් ප්‍රකාශිත අදහස පිළිබඳ සලකා බල ඉන් ප්‍රකාශිත කරුණු කෙරෙහි අපේ අවධානය යොමු කරමු. සීලයෙන් හා ගුණයෙන් වැඩිහිටි වූ අයට නිතර වැඳුම් පිඳුම් කිරීමත් යටහත් පැවතුම් ඇතිකර ගැනීමත් පුද්ගලයාගේ ආය, වර්ණ, සැප, බල යන සතර ගුණයෙන් වර්ධණය වීම සඳහා හේතු වෙනවා. මාතෘකා ගාථාවෙහි ඇතුළත් මෙම ප්‍රකාශය පුළුල් ලෙස අවධානයට ලක් කරගත යුත්තක් වේ.

වැඩිහිටියන්ට ගරු සරු දෑත්වීම, වැඳීම, පිඳීම පෙරදිග

සමාජයෙහි සංස්කෘතික ලක්ෂණයකි. එය බුදු දහමින් වඩාත් අගය කරන ලද්දකි. ඉහත දක්වන ලද ගාථාවේ අදහස අනුව වැලුම් පිදුම් ලැබීම සඳහා වැඩිහිටියන් සුදුසු තත්ත්වයකට පත්ව සිටිය යුතු බවද දක්වනව. වෘද්ධ බව සමගම සිල්වත් බවද තිබිය යුතුයි. ගුණවත් බව තිබිය යුතුයි. වයසින් බාල වුවද සිලයෙන් හා ගුණයෙන් වෘද්ධ නම් හෙතෙම මෙම වන්දනාවට පූජනීයත්වයට සුදුස්සෙකු වෙනව. මේ අනුව සිල වෘද්ධ භාවයත්, ගුණ වෘද්ධභාවයත් බෞද්ධයෙකු තුළ නිරායාසයෙන්ම රඳවාගත යුතු බවයි. දහමින් අපට ලබා දෙන මඟ පෙන්වීම. කොස් දෙල් පැසෙන්නාක් මෙන් උපන්නාට ගද්දෙන් ස්වාභාවිකව වෘද්ධ භාවයට පත්වුවන්ට වැලුම් පිදුම් කිරීමෙන් ඉහත දක්වන ලද සම්පත් ලැබීමේ හැකියාවක් තිබේද? යන්න සිතා බැලිය යුතුවේ. එහෙත් සිරිතක් වශයෙන් තමාට වඩා වයසින් වැඩි පුද්ගලයන්ට වැලුම් පිදුම් කිරීමේ වරදක් ද නැත. එය සමාජ සංස්ථාවන් තුළ අන්‍යෝන්‍ය සුභදකාව හා ගෞරවය ආරක්ෂාවීම සඳහා ද හේතු වන්නක්

බුදු පසේ බුදු මහරහතන් වහන්සේ හා සෙසු හික්ෂු මහා සංඝයා වහන්සේ ද මවිපිය ගුරුවරාදී ගුණයෙන් වැඩිහි සියල්ලන්ම වැදිය යුත්තන් හා පිදිය යුත්තන ලෙසයි දක්වා ඇත්තේ. "වුද්ධාපවායනය" ලෙස දක්වා ඇත්තේ එයයි එහිදී වැදීම, පිදීම, ගරු බුහුමන් කිරීම කළ යුතු අතර ආයු වර්ණාදී සිව් සම්පත්වල ප්‍රතිලාභීන් බවට පත්විය හැකියි. සිල්වත් බවින් ගුණවත් බවින් වැඩිහිටියන් වුවත් මෙන්ම වයසින් වෘද්ධතමයන්ද, සිලවත් කම් ඇති කර ගනිමින්, ගුණවත් කම් ඇති කරගනිමින්, වන්දනාවට සුදුසු තත්ත්වයක සිටිමින්, වදින්නට පුදන්නට ඉහතව සම්පත් ලබාදීම සඳහා උත්සුක විය යුතු බවද සඳහන් කළ යුතු වේ. රත්නත්‍රයට හා සිල්වත් ගුණන් වැඩිහිටියන්ට නිතර වැලුම් පිදුම් කරන පුද්ගලයා

මෙලොවදීම බොහෝ දෙනාගේ ප්‍රශංසාවට, ගරු බුහුමනට ලක්ව මරණින් මතු සුගතිගාමී වෙනවා.

මෙහි සඳහන් වතුර්විධ සම්පත් පිළිබඳ හැම දෙනාගේම අවධානය යොමුවිය යුතුයි. ලබන ලද ජීවිතයක් අල්පායුෂ්කව ලැබීම ඉතා අවාසනාවකි. ඉතාම සුරතල් ළමාවියේදී හෝ ඉතා සුන්දර තරුණ වියේදී අකාලයේ මිය යන අය අප කොතරම් දක තිබෙනවාද? තම දු දරුවන් වෙනුවෙන් විය යුතු කිසිදු යුතුකමක් සිදුකළ නොහැකිව, ඔවුන් අනාථ භාවයට පත් කොට මියයන වැඩිහිටියන් කොතෙක් සිටිනවා ද? මෙසේ වන්නේ සසරදී හොඳ ආය ශක්තියක් ලැබිය හැකි මෙබඳු වෘද්ධාපවායනයෙහි නොයෙදීමත්, ප්‍රාණඝාතාදිය අකුසලයෙහි යෙදීමත් නිසයි. ඒ අනුව ආයුෂ යනු සම්පතක්. ඒ සම්පත සසර පුරාම හිමි කරගත යුතුයි.

සසර සැරිසරන අප ඒ ඒ භවයන්හි දී ලබන ජීවිත මනාප බවින් යුතුව ලබාගත යුතු වෙනව. එනම් හොඳ උපධි සම්පත්තියක් ලැබිය යුතු වෙනව. ඔබ සිතා බැලුවොත් ඔබේ සිරුර හැඩ වැඩ කර ගැනීම සඳහා ඔබ කොතරම් මහන්සි ගන්නවා ද? සම, මුහුණ, කොණ්ඩය හා ශරීරංග වර්ණවත් කරගැනීම සඳහා කොතරම් ආලේප හා ඖෂධ භාවිතා කරන්නේ ද? පුණ්‍ය ශක්තියෙන්ම මෙම වර්ණ සම්පත් ලබා ඇති අයට ආයාසයෙන් ඒවා ඇතිකර ගත යුතු නැහැ. කුෂ්ට රෝගාදියෙන් සම හා සිරුර විරූපී වී ගිය අය කොතෙක් සිටිත් ද? ඒ අය මේ සම්පතකි නොලද අයයි. එනිසා සසරදී මෙම සම්පත ලබා දෙන්නා වූ වෘද්ධාපවායන පිළිවෙත අනුගමනය කිරීමට මහන්සි ගත යුතුයි.

උපන් දි සිටම රෝගීන් වශයෙන් ජීවත්වී එම රෝගයෙන්ම මිය යන අය අප දක තිබෙනවා ශරීර සැපය වනසන්නේ රෝගාබාධයි. මොන සැප සම්පත් තිබුණද ශරීර සුවයක් නැති නම් එම ජීවිතය අවාසනාවන්ත වුවත් නිරෝගීව. තම සිරුර භාවිතා කිරීම සඳහා අපි කොතරම් කැමති ද? ලබන ලද ජීවිතය සැපසේ ගත කළහැකි වන්නේ කියෙන් කීදෙනෙකුටද? සසර පුරාම ශාරීරික සුවය ලබාගැනීම සඳහා ගුණවතුන් හා වැදීම පිදීම හේතුවන බව සිතා මතා කටයුතු කිරීම අවශ්‍ය වෙනවා.

උපනුපන් ආත්ම භාවයන්හිදී අපට ඉතා අවශ්‍ය සම්පතක් තමයි ශරීරය ශක්තිය. උපන්දා පටන්ම බෙලහීන වූ කෘෂ්ට ශරීර ලබා ඇති අය නිරන්තරයෙන්ම දැවීමට තැවීමට පත් වෙනවා. අප ලබන ශරීරය ශක්තිමත් වූ ප්‍රිය මනාප වූ එකක් විය යුතුයි. ලැබෙන ශරීර ශක්තිය අනුවයි පුද්ගලයාට හොඳ පෞරුෂයක් උරුම වන්නේ. සමාජගතවීමේදී මෙම පෞරුෂීය ගුණය තමයි අප ඒ ඒ සමාජවල ප්‍රමුඛයන් කරන්නේ කිසිදු ශක්තියක් නැති බෙලහීන වූ රෝගීවූ ශරීරයක් ඇති අය හැමදාමත් සමාජය තුළ කොන්වීම සිදුවෙනවා. හොඳ ශක්තිමත් සවිබලසම්පන්න පුද්ගලයන් තමයි සමාජ තුළ රැදී සිටින්නේ. ඒනිසා සසර පුරා බලසම්පන්න පුද්ගලයෙක් වීමට වෘද්ධපව්‍යයන් හේතු කර ගත යුතු වෙනවා.

අප හැම දෙනාම දීර්ඝ කාලීන සසර ගමනක යෙදී සිටින අය. මෙහි සඳහන් ගාථාවෙන් තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට ලබාදී ඇති අනුශාසනාව තරයේ සිතට ගෙන ඒ අනුව හැම දෙනාගේම ජීවිත හැඩ ගස්වා ගැනීම කළ යුතු වෙනවා. නැතිනම් ධර්මය ඇසීමෙන් හෝ කියවීමෙන් ඔබට ප්‍රතිඵලයක් නොලැබී යනවා. සිල්වත් ගුණවත් අපේ ජීවිත

ගත කිරීමෙන් මෙලොව ජීවිතය සුවදායක ජීවිතයක් වන අතර පරලොව ජීවිතය ද සුවදායක වෙනවා. එසේ දෙලොව සුවදායී වීම සසරින් එතෙරවීම සඳහා හේතු වේවායි ප්‍රර්ථනා කරන්න.

කිසිවෙක් කිසිවෙකුට වෙර නොකෙරෙන්නවා!

මනෝ පුබ්බංගමා ධම්මා මනෝ සෙට්ඨා මනෝමයා මනසා වෙ පදුට්ඨේන භාසති වා කරෝතිවා තතෝ නං දුක්ඛමන්වෙති වක්ඛං ව වහතෝ පදං

මහස තමයි හැ දෙයටම	මුල්වන්නේ
හරක සිතින් කිව් කළ දෙය	දුක්දෙන්නේ
රිය සක යම් ලෙස ද ගොණු පසු පස	එන්නේ
ඒලෙසමයි අපහට පව් පල	දෙන්නේ

කවදත් බොදු ජන යහපත උදේසා කැපවුන

ජානක ජන සහන පදනමේ නිර්මාතෘ

ජානක විජේවර්ධන මහතාගේ තවත්

ධර්මදානමය පරිත්‍යාගයකි